

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus I. Quid. & quotuplex sit litis contestatio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

QVÆSTIO V.

IN TIT. V. DE LITIS CONTESTATIONE.

594. **H**actenus actum est de præparatoriis ad iudicium propriè dictum. Nam postquam ab Actore libellus oblatu est; & vicissim à Reo, si Actorem reconvenire velit; datæquè sunt induciæ, seu dilaciones, ut Reus conventus deliberare possit, an liti cedere, an litigare velit? sequi debet litis contestatio, quæ vocari solet fundamentum, & principium iudicii; cum ab ea iudicium, propriè loquendo, incipiat, ut constabit ex seqq. Plura enim sunt, quæ præmitti debent, priusquam iudicium constitatur; prius enim Reus in jus vocari debet, eique libellus Actoris edi, dilatio, si quam exigit, concedi, &c. quibus positus:

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit litis contestatio?

595. **C**ontestatio litis originem nominis videtur accepisse ex eo, quod olim Actor, & Reus, coram Iudice, testes adduxerint, & ordinato solenniter iudicio, dixerint, *testes estote*: hodie tamen revento vocabulo *litem contestari* contingit, per petitionem Actoris in iure propositam, & Rei responsionem, vel contradictionem factam animo litigandi, qui animus colligitur ex ipsa responsione, nisi Reus expressè protestetur, *se nolle litigare*. Varias porrò definitiones producant Authores, quibus explicare contentundam naturam contestandi litem. Aliqui nituntur *L. unico. C. h. t.* ubi dicitur: *lis enim tunc contestata videtur, cum Iudex per narrationem negotii causam audire cæperit*; hinc volunt, quod litis contestatio sit, *principalis negotii apud Iudicem hinc inde facta narratio*. Vel: *Contraria litigantium, in ipso libello, de principali causa, afirmando, vel negando facta assertio*.

596. Has definitiones impugnant alii ex *c. unico h. t.* cum enim inter Episcopum No-

viensem, & Capitulum Ecclesiæ S. Quintini controversia esset super quibusdam causis, & Iudices receptis positionibus Actoris, & responsionibus Rei, causam ad Sedem Apostolicam misissent, constitutis Romæ utriusquè partis procuratoribus, Gregorius IX. respondit Procuratoribus partium propter hoc in nostra præsentia constitutis, *quamvis positiones, & responsiones hinc inde super pluribus articulis factæ fuerint coram iudicibus memoratis, quia tamen litis contestationem non invenimus esse factam, cum non per positiones, & responsiones ad eas; sed, per petitionem in iure propositam, & responsionem secutam contestatio litis fiat*, processum ipsorum de fratrum nostrorum consilio irritum duximus nuntiandum. Ex hoc enim habetur, non narratione positionum, & responsionis (quamvis etiam per eam apud Iudicem hinc inde narretur principale negotium) sed per petitionem in iure propositam, & responsionem secutam, fieri litis contestationem, quâ omisâ nullus sit processus, intellige in iudicio ordinario, propter dicta in præcedentibus.

Quare juxta communiorem dicendum, 597. litis contestationem esse litis exordium petitione Actoris, & Rei responsione congruâ coram Iudice factâ, nimirum animo cum Adversario coram Iudice, seu in iudicio litigandi. Consistit igitur litis exordium, seu ipsa litis contestatio in petitione Actoris coram Iudice factâ, & oppositâ responsione Rei, animo contentendi.

Pro ulteriori intelligentia not. i. *litis* 598. *contestationem* differre à *narratione positionum, ac responsionum*, ut constat ex *c. unico*; per *positionem* autem intelligitur brevis asseveratio alicujus facti, super qua petitur ab Adversario responderi; positiones enim inventæ sunt, ut Actor releveretur ab onere probandi, propterea, quod, cum in litis contestatione Reus generatim contradicit intentioni Actoris, negan-

negando, quod in libello contentum, & petitum est, clarius appareat, quid Actor probare debeat; & ideo sunt quasi partes materiales libelli, debentque esse clarae, breves, & ad suam Actoris intentionem pertinentes; & quia sunt purae assertiones, differunt à Libello; cum iste petitionem contineat, non illa; sed de his ex professo dicemus inferius.

599. Not. 2. responsionem Rei, quae requiritur ad liris contestationem, fieri posse ex intervallo, dummodo perseveret animus litigandi, seu defendendi se contra petitionem, vel causam expressam in Actoris libello; an autem responsioni debeat interesse Actor, & praeter libelli oblationem in isto requiratur quaedam verbalis petitio, ut liris censeatur contestata? non conveniunt Doctores, Haunoldus *tom. 5. de Just. tr. 3. num. 410.* ait, in praxi censerit factam liris contestationem ex utraque parte, si dato libello per Actorem compellatur Reus ad respondendum, & is respondeat, afirmando vel negando totum, aut partem, etiam si tempore responsionis Actor nihil dixerit, vel etiam praesens non fuerit; quia sic sufficienter salvatur, quod fiat *simul testatio*, sive mentis declaratio volentium litigare.

600. Liris contestationem aliqui dividunt in *affirmativam*, & *negativam*; illam dicunt, quando Reus ad intentionem Actoris respondet simul afirmando, quod petitur, vel absolute (ut *fateor me debere petitum*) sine ulla exceptione, vel oppositione; vel conditionate, nimirum cum quadam conditione, modo, qualitate, intentionem Actoris excludente; negativam ajunt contingere, quando Actoris intentio in libello deducta negatur à Reo, vel explicitè (nimirum simpliciter, absque ulla conditione, limitatione, vel qualitate) vel implicitè, nimirum non simpliciter, sed prout contenta & proposita in libello, ut, si dicat: *nego narrata, ut narrantur; & petita, prout petuntur*; & quia negari possunt narrata, & petita dupliciter, primò generaliter, quin constet, quod neget singula, vel tantum ut conjuncta; vel specialiter, negando singula, contestationem liris negativam dicunt *alialem generalem*; aliam, *specialem*.

601. Hanc tamen divisionem, praesertim, quoad responsionem affirmativam *absolutam*.
Tom. II.

lutam meritò improbant alii; si enim Reus concedit simpliciter, & absolute totum, quod in libello narrat, & petit Actor, liris nulla sequi potest; nec quidquam Judici controversum proponitur definiendum; ipsoque facto demonstrat Reus, se nolle litigare; quare tali casu nulla fit liris contestatio; & quia, cum Reus respondet affirmative, sed conditionate, v. g. *fateor me à te accepisse mutuum, sed jam extinctum esse debitum transactione*, per concessionem tantum fit responsio ad positionem in libello propositam; per istam responsionem autem ad ejusmodi positionem fieri non potest liris contestatio, ut dictum est *n. 595.* ergo solum fiet oppositione debiti extincti, addèdque negando adhuc debere; ergo nulla Rei responsione affirmativa fit liris contestatio, sed sola contradictione; esto contrarium tenere videatur Pirhing *h. t. n. 5.* ubi sic loquitur:

Liris contestatio potest fieri ex parte Rei, non solum negative, sive per negationem, veluti, quando Reus in judicio negat simpliciter narrata per Actorem, ut narrantur, & petita, ut petuntur: sed etiam affirmative, sive per confessionem, dummodo ea fiat animo litigandi, ita, ut appareat, contentem non velle cedere liri, sed velle subire iudicium, & ut feratur sententia definitiva, quod in dubio praesumitur; quia jura, & Canones simpliciter dicunt, per petitionem in jure propositam, & responsionem secutam, fieri liris contestationem, non distinguendo, utrum fiat negando, an confitendo; gloss. *in cit. c. un. V. responsiones, h. t.* Sed non apparet, quomodo Reus possit habere animum litigandi, si respondet affirmative absolute, aut conditionate, ut ostensum est, nam ratione conditionis, qualitatis, vel exceptionis oppositae nihil affirmat, sed negat, & solum circa id, quod negat, si asseratur, & petatur ab Actore, intendit litigare; ergo solum ratione responsionis affirmativae conditionatae, quae negat aliquid, habet animum litigandi; ergo solum ratione illius contestatur litem.

* * *